

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre . . . 6 frt. — kr.
Fél évre . . . 3 „ — „
Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára . . . 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak tőrtogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bőlgyedij fizetendő.

Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.

A „Nyiltér“ rovatban
közlendő cikkek soronkint
10 kr. díjért közöltnék.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:
Kézdi-Vásárhelyt: Csik-Szeredában: Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában. T. Nagy Imre szerkesztő lakásán. Dr. Káldébb Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyiltterek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Sürgős intézkedést kérünk!

(—sz.) Annyit, annyi beszélünk forgalmi, közlekedési és kereskedelmi gyarapodásunkról és előnyeinkről a nagy közönségnek, hogy azt a nagy közönség végre valahára már észrevenniis ohajtana, még pedig azonképen, hogy elvitáztatlanul tapasztalja önmagán, s a minek, ime, itt volna az ideje, mert itt van reá az alkalom.

Ha kormányunk a jelenlegi bő termés alkalmát föl nem használja arra, miszerint a közlekedési eszközök létesítésére meghozott áldozatok hasznát elvitáztatlanul éreztessék, hát nem érdemli meg a kenyeret. Mert hát nem tény-e az, hogy a jelen bőség mellett két forint lenne most egy mázsa búzának az ára, ha közlekedésünk és kereskedelmünk ennyire kifejlődve nem volna, ha a világ piacán közvetlen helyet nem foglalnánk. De épen azért, mert a közönségnek nem minden osztálya bir erről tudomással, az üzérkedés kiaknázzhatja a tudatlanságot, s a mint egy némely, a kereskedelemről elvontabb vidék piacán már is megtörténik, az árak aránytalanul lenyomtatnak.

A budapesti malmok megbízottjai nem igen járják most be a vidéket, mert a malmok nem félnek attól, hogy a szükséges készletet elő ne tudják teremteni. Még a külföldi bevásárlások sem igen kezdődtek meg, mert a viszonyok ott is kedvezőbbek lévén most, mint máskor, nem igen tudják még a szükséglet mennyiségét, hát ott is várakoznak. A pusztán földmiveléssel fog-

lalkozó magyar gazdának azonban, ki alig képes bevárni az aratást, a pénzre szüksége lévén, a kínálat sokkal sebezsebben lép föl, mint a kereslet és könnyen megtorlódást idézhet elő.

Hát hogy legalább azok, kik egy pár hónapig még várni képesek, ne szaporítsák a kínálatot, a kormány fel kell lépnie és kimutatnia az európai piac helyzetét és felvilágosítani a közönséget, hogy jelen közlekedési és kereskedelmi viszonyaink mellett, ha csak a kínálat megtorlódását nem idézzük elő, valami rendkívüli árcsökkenéstől nem félhetünk; mert hogy Párisban, Londonban, Stettin vagy Kölnben olyan legyen az olcsóság, mint pl. azelőtt nálunk volt, olyasmire nem lehet gondolni, az ottani árakhoz képest pedig az itteni áraknak meg kell tartaniok a rendes arányt.

A kormánynak tehát meg kell most tennie a magáét. A szükséges támogatást a kereskedelemről nem lehet elvonni, de ismét nem szabad megengedni, hogy az országnak ezen kedvező helyzete egyoldalú kizsákmányolás tárgyá lehessen és hogy a segélyt annyira igénylő gazdaközönségre nézve ezen áldásos évnek ne legyen meg az ő kellő hatása.

Dolgoztasson ki tehát a közgazdasági és kereskedelmi minisztérium, még pedig sürgősen, egy tabellát, mely a külföldi piacok vám- és szállítási viszonyait kimutassa, hogy t. i. a budapesti árakat a külföldi árakkal arányosítván, tájékoztatást szerezhesen magá-

nak az eladó, vajjon a mi áraink a torlódás következtében nincsenek-e mestersegesen lenyomva, a mely esetben biztos áremelkedés várható.

Az ily tabella aztán küldessék szét a megyéknek, hogy azok a szolgabíróságok útján az előjáróságoknak megküldtven, a lakosság tudomására hozassanak, közgyűlésileg megmagyaráztassanak és a község házára kifüggesztessenek.

Téessék az előjáróság kötelességévé, hogy a termények budapesti és külföldi folyó árai a hivatalos lapból mindenki által érthető modorban kiirassanak és a községi házakra, valamint vásárok és heti vásárok alkalmával (a budapesti vitelbér kimutatása mellett) kifüggesztessenek.

A viszonyok olyatén változása következtében, hogy t. i. az európai piacba most már mi is be vagyunk vonva, ez a tájékoztatás okvetlenül szükséges, sőt nem nézhető el az ország földművelő népének azon tájékoztatatlansága, mely most uralkodik, hogy t. i. az ő egyedüli jövedelmi forrásának piacait ne ismerje és árait ne tudja. Holott magának a kereskedelemnek titka is csak abban rejlik és elégséges a kereskedőnek az az előny, hogy az árváltozások őt már táviratilag megtudja s 24 avagy 48 órai időközben felhasználhatja. De azt, hogy az eladók egészen tájékoztatlanok legyenek: az ország érdeke nem engedheti.

Bátrak vagyunk tehát a közgazdasági és kereskedelmi minisztériumot

vánul, még pedig az ördögi kedélynek oly cynismusával, hogy valóban a pokol ocsománya hányadéka tartjuk, melyet a világra dobott.

(Folytatása következik.)

Molnár György.

Egy ifju házasságevegei.

I.

Magam is rövidlátó vagyok; a tánczosnő — neje a királyi törvényszék elnökének — ugyancsak szemüveget visel; Kálmán, a vis-a-vis-m annyira gyengét lát, hogy álló délből vadászkopónak nézi szemüveg nélkül háts lovát, a „Donna“-t; ennek tánczosnője pedig, a kis Ella, az én mostani feleségem, zwickert hord, a mi neki nagyon kedvesen állott akkor is, midőn először megpillantottam a négyes alatti bemutatás alkalmával és a mi ma is olyan csábossá teszi azt a kis szőke fürtös fejet, mikor azt mondom:

— Asszonyom, kérem szépen, nézzén a szemembe!

Ő ilyenkor felteszi azt a kis foglalat nélkül való csipetűt s beletekint az én szemembe, a mi engem olyan boldoggá tesz, mint semmi a világon.

Hanem akkor mégis olyan jóízűt neveltünk mind a négyen, mikor ez a két pár ember a harmadik figura alatt összenézett; négy szemüveges alak! . . . Az olyan tréfás is volt!

ezen intézkedés megtételére felhívni, még pedig sürgősen, mert a torlódás lehetőleg és pedig mielőbb beáll s ha az eladó közönség tájékozva nem lesz, hát daczára azon helyzetnek, melyet a közlekedési eszközök teremtettek, a haszonnak nem a gazdaember fogja hasznát venni.

Az ásványolaj-adó. 1882. év XVIII. t.-cz. 4. §-a értelmében, a mint tudva van a folyó évi augusztus végével fennmaradó ásványolaj-készletet, ha az 100 kilogrammot meghalad, szeptember elsején köteles a tulajdonos bejelenteni, s az 6 frt 50 kr megadóztatás alá kerül. E kereskedőkre nézve tehát nem előnyös az, ha magukat előre tulságos mennyiséggel ellátják, mert e cikkre nem forog fenn azon előny, mely a kávé-adónál a készletek pótdadóztatása tárgyában a törvényben kimondott. A tulságos petroleumban kimondott, mint az „O. É.“ írja — a nélkül, hogy hasznát hozna, az illetőt a raktár költségeivel is fogná terhelni.

Alexandriából sürgönyzik: Arabi hasa Mahmuddal Karióbankabinetet alakított; Archibald Allison hadteste Arabi ellen indult. A khedive Arabit árulónak nyilváníttotta.

Pár szó

„A felső népiskolák reformjáról“ ezimű cikkhez.

K.-Vásárhely, 1882. jul. 24.

E lapok f. évi 80-ik számában egy tudósítás jelent meg a székelyföldi felső

A „Székelyföld“ tárczája.

Molnár „III. Rikárd“ tanulmányából.

(A Csik-Szeredában f. július hó 29-én tartandó nagyérdemű előadás alkalmából.)

Legnehezebb feladat a színi művészetben a magánbeszéd előadása. A magánbeszéd a drámai költészetnek foltja, de Shakspeare-nek sikerült ezt is legalább napfolttá tenni.

Életemben mindig félttem a magánbeszédtől, és Salvinit kivéve egy nagy művésztől sem láttam a magánbeszédet egészen helyesen előadni; képtelenségnek tettszett mindig, mely a gyakorlatban — legalább tökéletes értelemben véve — kivitethetlen. Pedig ha valamely tragédiában, ugy bizonynyal III. Rikárdban volna nagy szükség a számtalan magánbeszéd művészi előadására, ennek tökéletes kivitelére a színpadon.

Salvini Hamletben, de legtökéletesebben a Vadon fiában előforduló magánbeszédnek egy különös és eddig senkitől nem látott előadási módjával győzte le a „magánbeszéd“ képtelenségét.

Sajátságos tünetény ez, a leggeniálisabb fölfedezés a színi művészet világában.

Az élesen figyelő szemében bizonyos gépies formában tűnik föl a művészeti jelenség, — mert ilyennek is nevezhető, — je ez mit sem von a művészi értékéből, mert egy hajszálnyival sem közeledik a

hasbeszéd felé, hanem oly tisztán különíti kétfelé az erkölcsit az anyagtól, mintha a szemünk előtt álló testtől külön válna, maga a lélek beszélne!

És valóban „lélek-beszéd“-nek, „a gondolkodó ész és lélek beszélésének“ lehetne nevezni Salvini előadási módját a magánbeszédben, mely egy tünetényszerű jelenség a színi művészet fogalmában.

Ezzel a mesteri tudománnyal kellene a magánbeszédet előadni és valószínűbbé tenni, különösen az oly magánjeleneteket, mint Rikárd első scénája is.

Shakspeare III. Rikárd tragédiája az 1477—1485. évi időköz alatt foly le, — Clarence György fogságától Rikárd haláláig Bosworthnál; — tehát 8 év alatt, melyből csak két év jut a tragédia másik felére, a mely időig Rikárd király volt, hat év pedig az első felére, mely idő alatt Rikárd véres munkáját végezte.

VI. Henriket utjából már eltéve, hátat fordít a béke örömeinek, hogy saját testvéreit és ezeknek gyermekeit is elpusztítsa, mint a kik még előtte állnak a koronához vezető ösvényen.

London egyik utcáján lép föl (jobb, ha már bent áll a színen) Rikárd egymagában és egy nagyon világos expositióval, magánbeszédben tárja fel sötét terveit, melyekkel nagy céljára tör.

E magánbeszédben lelkének egész világa, szenvedélyének egész bűnössége nyil-

Az a nevetés jogosított fel, hogy jobban szemügyre vegyem Ellát. Hisz olyan szép volt az az arc nevetésközben, mikor ajkai szélei egy-egy kis gödröcskébe olvadtak fel s mikor az a két ragyogó szem jobban ragyogott a szemüveg tükrére hullott lámpafénynél is.

Aztán nekem annyi sok gondot okoz az az ő szemüvege, meg ez az én szemüvegem, ni.

Ha ő ült az ablak vagy lámpa felé fordult állásban, akkor én szoktam kérni: — Édes kicsim, olyan gyönyörűséggel belenéznek a maga szép kék szeméibe, ha egy kissé oldalt akarja ülni! . . . A sugártörés elfogja így a láthatárt.

Máskor meg ő veszekszik:

— Maga jól tudja, hogy a szemüvegem milyen erősen gyűjti a direct-sugarakat! S mégis így ül azon a csuf széken! Hisz így nem is látok a szemébe magának.

Hogy ez a szemüveg annyi sok gondot is ad! . . .

Igen, de az nem is volt oly könnyű dolog, belopni magamat az ő szívébe!

Még nem tudta, hogy mit tesz az: szeretni azzal a valamivel, a mi ott dobog a hullámzó kebel alatt. Még nem tudta, hogy mi az, ha fáj a kedvest látni, mikor mással mulat, mással dévajkodik; még nem tudta, mi az a hosszú, hosszú, nevezhetetlen vivódás, álmatlan éjek lassu járásu percei alatt, várakozásos órák ólom-lassu járásában.

népiskolák tanító-testületeinek a tunsági fürdőn f. hó 5-én tartott értekezletéről. E tudósításban az mondatik, hogy „a meghívott testületek közül a kézdivásárhelyi, nem tudjuk mi okból, sem meg nem jelent, sem írásban nem nyilatkozott meg nem jelenése oka iránt”.

Ugyancsak a lapok f. évi 81-ik számában Gyöngyösi István kartársam a jelzett közleményre felelve, sajnálattal kijelenti a maga részéről, hogy „elháríthatatlan családi ügy” tartóztatta vissza a „nagy horderejű gyűlésből”. Miután nem szeretnék sem a kartársak, sem pedig más által méltatlanul vádoltatni, engedje meg nekem a t. szerkesztő ur, hogy elmaradásomat én is kimenthessem; erre pedig annyival is inkább kérem, minthogy a tudósítás szerint az értekezlet némely tagja már előre is jónak látta „személyes kiesnyeskedésben” keresni a meg nem jelenés okát. Igaz ugyan, hogy a feltevést az értekezlet tagjainak egy része nem vette kész pénz gyanánt, (fogadják hálás köszönetünket) de egyúttal az is igaz, hogy az elmaradás okát tudni ohajtának, mert „keresik” azt. Hogy a hosszas keresés fáradságtól megkíméljem őket, ime, bátor vagyok hiven és lelkiismeretesen vallani a következőkben:

1. A kézdivásárhelyi felső népiskola tanító-testületének nem volt tudomása arról, hogy értekezlet tervezetik. Az indítványozó főlöszlegesen tartotta azt velünk tudatni s e tárgyban véleményünket meghallgatni. Csupán a gyűlés előtt 3 nappal vetük a gy.-alfalvi f. népisk. igazgatójától a következő értesítést: „A három társintézetből (értsd: Hosszafalu, Baróth, Csikszereda) érkezett különböző vélemények és tekintetek lehető összeegyeztetése folytán a székellyföldi felső népiskolák tanító-testületeinek tervezett gyűlése július 5-én d. e. 9 órákor kezdődőleg fog megtartatni. A gyűlés helye a tunsági fürdő. Hisszük, hogy t. ügyfeleink teljes számban fognak megjelenni”. Csak e szóról-szóra közölt rövid értesítésből tudtuk meg, hogy gyűlés lesz; ennek tárgya azonban még ekkor is ismeretlen maradt előttünk mindaddig, míg arról a „Székellyföld”-ben közzétett tudósításból nem értesültünk.

2. Az előbbi pontban előadottakból kivilágó mellőzés tagadhatatlanul nem csekély befolyással volt arra, hogy a gyűlésen meg nem jelentünk; de öszintén megvallva, ez aligha képes lefűtött bennünket visszatartani; hanem igen is vissza tartott bennünket az a sajnos körülmény,

Megmondta: örül, ha engemet lát, mint akár kis énekes madarának örül, ha reggelente hangos énekkel álmából felköltögeti... jól is találja magát velem... De aztán ennyi az egész.

— Ne beszéljünk a szerelemről, — mondta egyszer — minek az? Én nem értem, s tán soha se fogom érteni. Itt van, nézze ezt a levelet, ez is szerelmet kér tőlem. Tegnap az a fiatal lovassági kapitány ajánlotta szívét, hogy adnám cserébe a magamét érte... Hát én nem hallgattam meg azt és nem fogadtam el azt a szívet... Hiszen mikor az enyém egészen néma és csöndes meg!... Ne szóljon nekem maga se szerelemről. Illatot a rózsánál kereshetünk, de nem a tulipánál.

* * *

Az aztán nem volt könnyű feladat, ezt a tulipánt oda fejleszteni, hogy illatos legyen!... Pedig mégis illatot nyert.

Egyszer elkomorodva találtam a zongora-szobában. Mint a harmattól elnyomott virág, feje le volt hajtva s karjai erőtellenül nyugodtak ölben.

— Tudom, meg fog neheztelni azért, a mit most magának mondani akarok; de hát mégis megmondom. Ugy vagyok, mint álmainkban gyakorta: látjuk a veszélyt s mégis belemegyünk... Nincs erőnk az ellenkezőre!... Kérni akartam: kerüljön el minket. Szegény mamának eddig jó, engedelmes leánya valék, és most durcás let-

miszerint — okulva az eddigi tapasztalatokon — nem viseltetünk bizalommal e gyűlésezések iránt. Hogy miért, azt is megmondom. A székellyföldi felső népiskolák tanítótestületei máskor is tartottak már ily gyűléseket és hoztak azokon sok üdvös határozatot. E gyűlésekről mindig azon édes reménnyel oszlottunk szét, hogy ha a hozott határozatoknak csak egy része fogantatottatik is, nem csekély szolgálatot tettünk az ügynek, melynek napszámossai vagyunk. No, tisztelt kartársak, önök ép oly jól tudják, mint én, hogy vérmes reményeink hová devalválódtak. Elmondhatjuk-e csak egyetlen egyre is a hozott határozatok közül, hogy az valaha végrehajthatott, fogantatott volna? Ilyen tapasztalatok után esoda-e, ha némelyek elvesztették bizalmukat, s hogy akadtak olyanok, kik holmi nagyhangú frázisok- és meddő vitatkozásokért sajnálják azt az anyagi áldozatot, a mit a gyűléseken való megjelenés igényel?

Ennyi tán elég lesz igazolásul az elmaradásért.

Még csak néhány szót a tunsági értekezlet tárgyára, illetőleg az országgyűléshez és a kormányhoz fölterjesztetni határozott „memorandum” némely pontjaira nézve.

Nagyon sajnálom, hogy jelen nem voltam, már csak azért is, hogy a — fájdalom — határozattá emelt indítványok egy része ellen igénytelen szavamat fölemelhessem. Ilyenek: hogy a gazdasági és ipari szakosztály felső népiskolák a közoktatásügyi miniszterium fősége alul a földmívelési miniszterium alá helyeztessenek; hogy a gondnoksági intézmény, mint jelen szervezetében az iskolák felvirágzásának egyik akadály (sic!) eltöröltessék; hogy az ismétlő iskolások a felső népiskolába járni köteleztessenek, s hogy a négyosztályú felső népiskolák meg egy osztálylyal megtoldassanak és oda fejlesztesse, hogy végzett növendékeik különféle, magasfoku szaktanintézetekre és akadémiákra (!) fölvetessenek.

Soha sem járultam volna szavazatommal ezen, részben eltévesztett, részben illetéktelen határozatokhoz. De lássuk őket kissé közelebbről!

A mi azt illeti, hogy a felső népiskolák melyik miniszterium alá tartozzanak, erre nézve véleményem az, hogy azok, mint népoktatási intézetek, legjobb és illetékesebb helyen vannak a közoktatásügyi miniszteriumban. De fel is téve, hogy nem volna igazam, kérdem: ki bizta ránk a fölött határozni, hogy a

tem, ingerült. Ha kérdez, gyakran egyebet felelek s nem tudom okát... Még ez a szegény kis madár is rossz sorsra jutott azóta: elhanyagolom szegényt, és bánt, ha énekel s ha hallgat, azt se tűrhetem... és nem tudom az okát. De azt gondolom, magában rejlik! Hát miért rontja el napjaimat? Ezeket az én napjaimat örömtelt ébredés vig perezei- és édes álmaival? Mert magában kell lenni az oknak; hiszen én magára is olykor, mikor nincs itt, ingerült vagyok; haragszom, hogy nincs itt, s ha itt van, szeretném elkergetni küszöbünkről, hogy ne lássam arcát s ne halljam, mikor beszél. Az nem szép dolog magától, hogy elrontja napjaimat. Én azt nem érdelem. Ezt kellett megmondanom, most már tudja. Látni fogom, hogy mit fog tenni.

— Azt teszem, én édes egyetlenem, hogy megfogom ezt a kis rózsáskörmű kezét s megcsókolom, így ni!... aztán megfogom ezt a kis szőke fűtös fejet jobbról is, meg balról is, s lehajolván a maga kis piros szájához, megcsókolom azt, így ni!... Hiába teszi tiltólag kis kezét ajakam elé, mert én magát akkor is megcsókolom, úgy is megcsókolom, ha még egyszer olyan panaszosan is tekint rám, ha még egyszer oly félénken félrehúzódik is, én édes kis ügyetlen vad galambom, mert szeret maga engemet, ha szóval tagadja is, én édes kis énekes madaram!

K. F.

felső népiskolák hová tartozzanak? Tehát azon ohajtásnak kifejezést adni, hogy a földmiv. miniszterium alá helyeztessenek: részünkről a közoktatásügyi miniszteriummal szemben legalább is bizalmatlansággal összekötött szerénységgel.

A gondnoksági intézmény megszüntetésére, valamint az ismétlő iskolásoknak a felső népiskolába járásra kötelezésére nézve egy véleményen vagyok Gyöngyösi István kartársammal; tehát engedjék meg, hogy e pontok fölött napi rendre térjek.

De van még egy igen lényeges pont, melyben teljességgel nem értek egyet a tunsági gyűlés határozatával; értem azt, melyben a felső népiskolákat meg egy osztálylyal megtoldani és oda fejleszteni kívánja, hogy előkészíthessék növendékeiket magasabb foku tanintézetekre és akadémiákra.

Miért nem mondotta ki e helyett a gyűlés, hogy a felső népiskolák egyszerűen alakíttassanak át gymnasiumokká vagy reáltanodákká? mert hiszen ezek vannak hivatva arra, hogy az ifjúságot magasabb tanintézetekre és akadémiákra előkészítsék. Hát kell ez nekünk? Nincs elég gymnasiumunk és reáltanodánk? A ki magasabb foku kiképeztetést ohajt, megtalálja a szükséges előkészítést ezekben. De nem lehet mindenki tudományos pályára; szükség van értelmes falusi gazdákra s iparosokra is. Ezekért vannak fölállítva a felső népiskolák, melyek valóságos társadalmi szükséglet pótolnak.

Ne ügyekezünk tehát őket megfojtani, czéljuktól eltéríteni és jellegükből kivetköztetni; hanem azon legyünk, hogy lassankint fejlődjenek és az eléjük tüzőt célt hovatovább mindinkább megközelítsék.

Uton-utfőlen hangoztatják, hogy a felső népiskolák jelen szervezetükben nem felelnek meg a czélnek, tehát reformálni kell őket. Én elismerem, hogy valamin minden új intézménynél, úgy itt is vannak némi hiányok és javítani valók, de higgyék el, uraim! a legfőbb hiba nem a felső népiskolák szervezetében, hanem népünk gondolkodásmódjában rejlik, s míg ez meg nem változik, addig a bajon segítve nem lesz, bármint műveljenek is ezen iskolákkal. Népünk ma még — fájdalom — azt hiszi, hogy a ki földmives, gazda, vagy iparos akar lenni, annak utig elég az elemi iskolai képzés is; és ez a szerencsétlen balhiedelem képezi legfőbb okát a felső népiskolák néptelenségének. Ehhez járulnak még a mi népünk aristokratikus hajlamai is; innét van az, hogy a ki csak egy kevés tehetséggel bír, az gyermekéből már „urat” akar nevelni. Majd ha eljön az idő (mert el kell jönnie), hogy népünk gondolkodásmódja megváltozik s ebből kifolyólag a felső népiskolák czélját felfogni és szükségét érezni tudja: akkor, de csak akkor, nem lesz okunk panaszkodni ezen iskolák néptelensége ellen s nem kell reformok fölött törni a fejünket.

Ma a tanítványok nem oly szándékkal jönnek a felső népiskolákba, hogy a 4 éves tanfolyam bevégezése után az eke szarva mellé vagy műhelyekbe menjenek; s míg ez meg nem változik, addig a felső népiskolák felvirágzása bármint reform mellett is csak pium desiderium marad.

A tunsági gyűlés az én szerény véleményem szerint nem reformálni, hanem eltemetni akarta a felső népiskolákat; mert hiszen ha az átalakításra vonatkozó határozat fogantatottatik, akkor ezen iskolák nyomában megszűnnének felső népiskolák lenni, s kapnánk helyettük olyan szükségtelen valamit, a mit a gymnasiumokban és reáltanodákban már is bőven bírnak.

Az ily irányú reformokra való törekvés helyett ügyekezünk a nép gondolkodásmódjára hatni, sőt a felső népiskolák hivatása, czélja és szükségessége fölül felvilágosítani. Ez által az ügynek — melynek szolgálatában állunk — valódi és messze kiható szolgálatot teszünk.

Erdélyi Károly.

S z i n h á z.

Molnár György erdélyi körútja.

Csik-Szereda, 1882. júl. 24.

Nagy feladatra vállalkozott Molnár, midőn elhatározá, hogy bejárja az erdélyi városokat vendéggátékaival. Nyár derekán kisebb rangú vidéki szintársulatoknál játszott s meghódítani mégis a közönséget a muzsáknak: ezt csak Molnár György művészete és rendezői talentuma érheti el. A míg a nemzeti színház első rangú színészei — mint a lapokból olvassuk — csak úgy küzködnek a közönséggel, addig Molnár diadallal járja be az erdélyi városokat. És méltán is. Molnár missiót teljesít: fentartja, terjeszti a magasabb szavaltó művészetet a — már annyira lábra kapott — bohócokdással szemben. S e tekintetben Molnár körútjának kettős haszna, előnye van. Egyik, hogy a vidéki közönséggel, melynek nem lehet módjában, látni a drámairodalom remekét, megismerteti ezeket. S a másik, hogy a szintársulatokat, melyeknél vendégszerepel, az összájték betanításával kedveltebb teszi a közönség előtt. Sőt maguk az egyes színészek is, látva művészetét, okulnak, tanulnak. Nagy előny ez a vidéki színészetre nézve különösen most, midőn valóságos epidemiaiként uralkodnak a színpadokat az operettek s azok a kétes értékű vígjátékok, melyekben nincs, nem lehet alkalma a színésznek komolyabb jellemek alakításában izmosodni, erősödni. De Molnár vidéki szerepléseinek emez előnye mellett ott kell lássuk az árnyoldalt is. S ez az, hogy őt, az egyetlen magyar tragikuszt, nem engedik jutni méltó helyére, a „Nemzeti színház”-ba.

Jókai a pápai színház megnyitásához irt remek prologusát így végzi:

„ — — — Hanem ha meg egyszer egy deszkapaját Valahol összeütnek — — — S azt mondják: ez a honi dráma háza, Akkor levezem meg a lantomat.”

Nos, Jókai nálunk megtalálhatja e deszkabódét s leveheti kobzát, megénekelni azt. A város végén volt ezelőtt egy kocsmá; kocsiszínének oldalait bedesszkázva, itt állították fel Thalia templomát. S mégis, mintha csak a somlyói bucsuról jönné vissza az áhitatos tömeg, úgy vándorol e városon keresztül még eme „szent föld” intelligenciája is, áldozni Sekszpir lánglelkének s Molnár művészetének.

„Othello”-val kezdette meg vendéggátékát. Nem akarjuk utánózni azokat a vidéki kollégáinkat, kik, ha valami nagy ember kerül közéjük, kapva kapnak az alkalmon, nyakatekert kritikákban tálalni fel a közönségnek mélységes tudományukat. Molnár megkritizálta az országot, meg a főváros s mindenütt elismeréssel adóztak művészetének, mely különösen abban excellál, hogy azokat a lelki állapotokat, melyekhez a költő nem irt szavakat s melyek a szenvedélyek hullámai által egyikből a másikba hánynak, mimikájával festi. Nagyképű kritikusok ugyan megtámadják Molnár mimikáját, de a ki látta játszani a világ két legnagyobb tragikusát: Salvinit és Rossit, s a ki ismeri a darabot s meg tudja érteni a jellemet, a melyet ő alakítani szokott: az igazat kell hogy adjon neki. S ép azon körülmény, hogy a — különösen Othellóban — annyira változó külön lelki állapotokra külön mimikája, gesztusai és külön hangfeszései vannak, tetse nevét oly híressé s művészetét oly hódítóvá. Molnárról az ország legtekintélyesebb kritikusi ismerték el, hogy alakításai önálló tanulmányok eredménye. Különösen „Othello”-ja az, melyet oly méltán állítottak párhuzamba a Salviniével.

Molnár mellett Váradi Rózsát és Lendvait kell megemlítenünk. Amaz Desdemonát, ez pedig Jágót alakította nemesak kellő rutinnal, hanem bizonyos művészi alakítással is. S a többiekben is egyenkint úgy, mint együtt véve, meglátszott, hogy Molnár tanította be őket.

Második vendéggátékul „Tartuff”-öt játszotta, hasonló művészettel, mint Othellót.

Mindkét előadásra a közönség szép számmal gyűlt össze, de a külső hatás Tartuff-ban sokkal zajosabb volt, mint Othel-

lóban. Valószínűen azért, mert Tartüfföt könnyebben lehet megérteni, mint Othellót.

S. M.

A mezőgazdaság főbb munkáiról.

Retteg, 1882. július 3-án.

Tisztelt szerkesztő ur!

A tudomány legelső fokán álló paraszt gazda sem mondhatja, hogy ő csupán gyakorlati gazda, hogy neki nincs elméleti tudománya. Ugyanis, ha ő azt tudja, hogy a tengerit meg kell kapálni; ha tudja, hogy a búzát hogyan kell vetni; szóval, ha tud gazdálkodni: ez már elméleti tudomány; ez az ő elmélete.

Ezen elméletet testesíti meg ő a gyakorlatban; ugyanis: szánt, vet úgy és akkor, a hogy és mikor ő azt helyesnek tanulta. Ez azonban csak egy alsóbb rendű elmélet, ez azonban csak egy felszeg tudomány, mely megtanítja őt arra, hogy mit mikor kell végezniük; de nem deríti fel előtte az okok nagy részét, hogy azt, a mit végezni kell, miért kell akkor és úgy végezni, mint a hogy ő végzi. Nem tudván az okot, fárad, izzad; fáradságának akár hányszor nincs kellő eredménye s akkor hibáztat mindent, elcsügged, mihez én még hozzá teszem azt, hogy szerencsétlen, mert nem tudván, nem ismervén az okokat, nem tudja azokat elhárítani, vagy a mennyiben elháríthatók nem volnának, sem tud azokhoz alkalmazkodni. Megmarad annál, mit ősapjától tanult; nem veszi észre, hogy földjei gyengülnek, nem veszi észre, hogy a helyi piaci és közlekedési viszonyok változnak, nem tudja növényeinek életfeltételeit s így nem is tudja, mi szükség az azok felvirulásához.

Csak a magasabb elmélet, az alapos tanulmányozás és folytonos figyelemmel kísérése a haladáshoz, a körülmények változásának és az alkalmazkodni tudás biztosíthatja a gazdát ma a jólétre.

A mint azonban felszeg a gyakorlat alapos elmélet nélkül, épen olyan nevelés az elmélet (könyvből gazdálkodás) gyakorlat nélkül. Csak a gyakorlat biztosít arról, hogy elméletünket értékesíthetjük. A helyett azonban, hogy ezzel hosszasan foglalkoznánk, csak annyit mondok, hogy az elmélet és gyakorlat nélkülözhetetlen utársai egymásnak. Az elmélet gyakorlatba megy át; a gyakorlat eredménye az elmélet. Jól tudom, milyen jól szeretnek nevetni a tulajdonképeni gyakorlati gazdákat, ha ilyen elmékedéseket hallanak, (mert látni nem láthatják, mivel ők csak a „borzasztó gyilkosságokat” szokták olvasni s azt is csak úgy, ha ellenzéki lapban jön,) de épen azért hoztam föl és mondtam el röviden, hogy ezek előtt ne tűnjék nevelésnek fel, ha én lehetőleg időszertlen a gazdaság főbb munkáiról szólnék, holott ők ezt már gyerekkorukban látva tanulták.

Nagyon sajnálom, hogy nem jött hamarabb az alkalom, mert a kapálás egyike azon munkáknak, melyeknél oly tévesen szoktak eljárni, de már azon túl vagyunk s most már legfeljebb a második kapáláshoz, a töltögetésről szólhatok valamit röviden. Ezen munkát, a töltögetést minél jobbkor végezése biztosítja a minél jobbkor szedhetést. Némely vidéken a tengeri erős feltöltését plane károsnak hiszik és e miatt azt nem is végzik úgy, a mint tulajdonképen kellene. Tavaly egy gazda kísérletet tett oly formán, hogy egy sorban lévő tengerit különböző mértékben töltött fel (lásd Magyarföld idei évfolyam) s az eredmény a töltés nagyságával egyenes arányban lett elérve, úgy hogy a két lábra feltöltögetett tengeri számára 28' magasra nőtt, és 10—12 kifejelet csövet adott. Mindenesetre megfontolandó körülmény és megérdemli, hogy ez irányban próba tétessék és az őszen az eredmény lapokban közölve legyen. Tudjuk ugyanis, hogy a tengeri-szár első bogja (bűtyök, göcs) néhány gyökeret szokott eresztetni a levegőbe, ezen „léggyökerek”, ha földdel nem jöhetnek érintkezésbe, visszafelbujnak, elszáradnak, ha azonban földet annyit hu-

zunk a szárhoz, hogy ezen léggyökerek abba betakartassanak, úgy ott ezek tovább fejlődnek, működő életszervekké válnak és a tengeritermés fejlődését nagy mértékben elősegítik. A tengerinél még felemlitek egy különben ide nem tartozó dolgot; ha a jég elveri pl. a tengerit, de csak a levelét szakgatja meg, azt a legtöbben (a jégbelesléseknél) figyelembe sem veszik; de ez nem helyes, mert ezáltal is a termés nagy mértékben csökken, a tengeri levelét ugyanis a természet nem sallang vagy egyéb ezírfaság helyébe adta, annak a táplálkozásnál nagy szerepe van; a tengeri ugyanis légneműekből is nagy mértékben táplálkozik és ezen táplálékok fölvetelét a levelek közvetítik; de nézzük meg jól a levelek szőrös felületét, az sem azért van finom szőrrel beburkolva, hogy tán a levelek fel legyenek öltöztetve általuk, de igenis azért, hogy ezen molyhok a harmatesepket felfogják, míg a növény azt kihasználja. Ha tehát a levél elszakad vagy épen eltávolítatik, nem csak az lesz a kár, hogy az általuk eddig adott segítség a szárból elmarad, de azon második kár is következik, hogy az eltávolított levél helyébe a szár igyekszik mást hajtani s így azon erőt, mit a cső képzésére kellene, hogy fordítson, elvonja egy részben a csőtől és a levél képzésére fordítja; nem szükség tehát több magyarázat, hogy mily mértékben lehet kár a levelek elszakatása következtében.

Igen sajnálom, hogy az idő előrehaladottsága miatt az aratásról minden bővebb felfejtése nélkül az okoknak csak annyit mondhatok, hogy az éretést illetőleg 3 különböző időszakot különböztetünk meg: I. a zsengesség, II. az érettség, III. a teljesség időszakát. Ha nem akar valaki saját kárára dolgozni, a terményt zsenge korában kell, hogy arassa s legalább az érettség időszakában végezze be. I. időszak felismerhető: ha a szalma két alsó göcse már száraz, akkor már ez uton a földből több táplálék nem megy a szembe. Ilyenkor a szem még zsenge ugyan, de nem fog beszáradni, azaz a mennyit levágva vesztené teriméje és súlyából, annyi még neki helyre pótolatik a szár még zöld részeiből beleje vándorló tápanyagok által, mit utóértesen nevezünk.

Vagyok teljes tisztelettel

Biró Géza,
tiszttartó.

Mindenféle.

— **Ezüstérem.** A háromszékm. „Erzsébet” árvaleánynevelő intézet az 1881. évben Budapesten rendezett női iparkitállításon bemutatott készítményei helyes rendszerének és versenyképességének elismerésül ezüstérmét kapott. Ez ezüstérmét átadó hivatalos közeg a f. évi július 3-án tartott évi zárvizsgán adá át azt.

— **Kitüntetés.** Háromszékmegye szegényeinek, árváinak védangyalát, a nemes szívű báró Szentkereszty Stephaniát, azon magas kitüntetés érte, hogy őt a legmagasabb királyi kegy legközelebből »Stift-dámává« ezen rend jelvényeinek megadása mellett kinevezte. Adja az ég, hogy ez ősi származása után is kiérdemelt rend mellé bokros érdemeinek, önfeláldozó munkásságának arany érdemkeresztjét is mentől előbb feltűzhesse és úgy szerető testvérei, mint a szenvedő emberiség javára sokáig éljen!

— **Haladunk.** K. Vásárhely város az utóbbi időben, részint egyes polgárai rosszakaratu önző eljárása, részint a mostoha viszonyok folytán, anyagilag alább-alább szállt. A beteg oroszán sorsára jutva, sok galuskát kellett egyiktől is másiktól is elnyelnie. Azonban a sebek ma már hegedni kezdtek, a beteg éled. Új életre kelnek az egésztest alkotó egyes tagok. Ébrednek a tüdő, közművelődési, női és más egyletek. A szellemi erők helyes irányú működése lelkesedést önt belénk, erős hittel és kitartással küzdünk a jobb jövőért. Előre honfiak!

— **Felhívás** Csikmegye cserépgyárosaihoz. A nagymélt. magy. kir. földművelési minisztérium a megyei birtokosság

érdeklődését a talajjavítások, nevezetesen pedig az alagcsővezés terén felébresztteni ohajtván, egy alagcsőajátót bocsátott az egylet rendelkezésére. Ezen alagcsőajátógép egy cserépgyár-tulajdonosnak 10,000 drb. alagcső készítése végett vállalkozást utján kiadandó lesz. Felhivatnak tehát azon t. cserépgyártulajdonosok, kik vállalkozni szándékoznak, hogy nyilatkozatukat szóval vagy írásban legtovább f. év aug. 10-ig Székely Endre csikszeredei szolgabíró urnál, mint a kiküldött bizottság elnökénél, vagy alattit titkárnál jelentsék be. Csik-Szereida, 1882. július 24-én. Deák Ignác, egyt. titkár.

— **Molnár György** a tusnádi fürdőről felszólítást kapott, hogy Brassóba leendő átutazása alkalmából Várad társulatával lépjen fel két vigjátékban. Molnár megígérte ezt s csikszeredei vendégszereplése után augusztus 5- és 6-án Tartuffe-ben és még egy másik vigjátékban be is fogja mutatni magát a fürdő közönségnek.

— **Molnár György** július 30-án végzi be Csikszereadán vendégjátékait. Innen Tusnádon át Brassóba fog menni, hzl azonban kétszer vagy legfeljebb háromszor léphetik fel, mert aug. 20-án Budapesten kell lennie. Bogyó Alajos, a budai szinkór bérleje, u. i. ígértét bírja, miszerint sz. István napján „Sz. István”-ban s később Tartuffe- és Othellóban fel fog lépni. Bogyó továbbá felkérte arra is, hogy egy ujonan szerzett nagyobb kiállításos darab rendezését vállalja magára. Molnár elvállalta ezt is.

† **Gyász hírek.** Bikszádi Hösler Albert kolozsvári királyi törvényszéki joggyakornok élete 25-ik évében, két havi szenvedés után, folyó évi július hó 22-én reggeli 7 órakor meghalt. — Gidófalvi Csiszér Albert nagyajtai kir. járásbíró élete 42-ik évében a tusnádi fürdőn rövid betegség után folyó hó 17-én d. e. 10 órakor elhunyt.

— **Köszönetnyilvánítás.** A helybeli ipari szakosztályllyal megtöltött felső népiskola érdemes tanulóinak megjutalmazása céljából a lefolyt 188¹/₂-iki tanévet bezáró vizsgálat előtt dr. Cseh Károly orvos és gondnoksági tag ur 3 osztr. ért. forintot, Nagy Ferenc szappanos mester ur 2 frot és Jancsó Béla ur 2 frot bocsátottak a nevezett iskola gondnokságának, illetőleg igazgatóságának rendelkezésére; ezen kívül dr. Cseh Károly ur az iskolai könyvtár számára még „Egész-szügyi levelek egy anyához,” és „Borszék” című saját műveit is szíves volt adományozni. — Fogadják a nemes szívű adakozók hálás köszönetünket! — Kézdi-Vásárhelytől 1882. jul. 24-én. A gondnokság és tanítói kar megbízásából: Erdélyi Károly, igazgató.

— **Figyelmeztetés.** Valaki a „Székelyföld” f. évi június havi utolsó számainak egyikében a helybeli iskolák vizsgálatairól szólva, ígéretet tett, hogy a város tanügyi helyzetéről és iskoláiról közelebbről bírálatot fog közölni. Egyuttal fölhevít a közönséget a vizsgálatok tömeges látogatására, hogy — úgy mond — az igazságos bírálatnak tanuja lehessen. A közönség, nem tudjuk: e fölhívásra-e vagy egyéb okból, a vizsgálatokat mindvégig kitartóan, szép számmal látogatta s a maga bírálatát meg is tette; az a valaki azonban az ő megígért bírálatával még ma is adós a közönségnek. „Az ígéret: szép szó; ha megtartják: úgy jó”; bátrak vagyunk tehát az ígértetevő urat teljes tisztelettel figyelmeztetni, illetőleg ígértének mielőbbi beváltására fölhevíteni. Többen.

— **Kovácsnán** egy különös mérgezési eset foglalkoztatja a közvéleményt. Az eset a következőleg történt: Kovácsnai Olasz Dániel földműves f. hó 12-én rozsot vitt őrlés végett az Albert László malmába. A rozs megöröltetvén, neje kenyeret süített belőle, melytől a család minden tagja hirtelen rosszul lett. Erős hasbántalmak, émelygés és hányás állt be. Ezen kenyeréből Olasz Dániel nejének is küldött, kinek családján szintén mutatkoztak a mérgezés tünetei. Végre a hatóságnak is tudomására jutott a különös eset és a beérkezett jelen-

tés alapján megindították a helybeli járásbírósnál a nyomozat. A közvélemény Székely Károlynét gyanúsítja a mérgezési kísérlet elkövetésével, mert a molnár állítása szerint Székelyné a malomban volt és az Olasz Dánielné lisztjébe belenyúlt. Ezen gyanu annyival több valószínűséggel bír, mivel Székelyné Olasz ellen boszút táplált, mivel egy közelebb lefolyt bünyvizsgálatban ellene tanuskodott. Nem különben súlyosító körülmény az is, hogy ezelőtt mintegy 10 nappal a helybeli gyógyszerész jelentést tett a szolgabírósnál, hogy Székelyné titokban oly orvos-szereket s mérgeket árul, melyeket csak gyógytárból és onnan is csak orvosi rendelre lehet kiadni. A mérgezés nem vont komolyabb következményeket maga után, a megmérgeztettek rövid betegség után jobban vannak.

— **Kolozsvár** város jul. 22-ki közgyűlése elhatározta, hogy Mátyás király emlékére szobrot fog felállítani s az országos mozgalom megindítására szoborbizottságot alakított.

— **A Székely-Udvarhelyt** levő „Székelyegyleti első takarékpénztár” a forgalmi kimutatás szerint f. évi január 1-től jan. 30-ig a következő eredmény mutatta fel: Bevétel 974.504 frt 74 kr, kiadás 970.335 frt 20 kr; pénztár-maradvány 4169 frt 54 kr. A Sz. Keresztúron levő fők-pénztár bevétel 111.017 frt 83 kr, kiadás 110.860 frt 49 kr, pénztár-maradvány 1157 frt 34 kr. — Az anyaintézet forgalmához a fiókintézet forgalmát hozzáadva, az összesített forgalom tesz 2.171,045 frt 14 krt.

— **Megjelent** a sz.-udvarhelyi kir. áll. főreáliskola értesítője az 1881—82. tanévről. Az értesítő elején Hlatky Miklós tanár értekezik „A meteorologia elemei- és Sz.-Udvarhely meteorológiai viszonyairól”. Az intézet 11 év óta áll fenn. Az idén 130 növendék látogatta; érettségi vizsgát tettek 9-en.

— **A tiszai-eszlári ügyhöz.** A vizsgáló bíróság fontos okok következtében minden késedelem nélkül Tisza-Eszlárra utazott. Azon hir, hogy Bary vizsgáló bíró ellen lakásán éjjel támadás szándékoltatott, való. Négy ismeretlen egyén, kiket a kutyaugatásra előjött kocsis szalasztott meg, Bary lakásának ajtaja előtt voltak már, hol kíséreltet tettek a behatolásra, de a zajra futásnak eredtek. Minden hir a lakosság izgatott hangulatáról hamis. Mindkét részről higgadtan várják az ügy közel levő megoldását.

— **Sajtó-hiba.** Mult számunk „Mindenféle” rovatában, a csikmegyei gazd. egylet kiállítási bizottsági tagjaihoz szóló meghívó alatt hibásan áll „Kádár Imre” Madár Imre helyett; mit ezennel, mint borzasztó sajtó-hibát, kiigazíttatni kérünk.

— **Furcsa levél** érkezett a kézdivásárhelyi rendőrkapitányhoz. A levél írója előadja, hogy ő női partanfolyamot ohajtana végezni állami segély mellett s kéri a rendőrkapitányt: adjon neki szegénységi bizonyítványt. Mindezt a levélíró ügyesen megírta, de — az aláírást jónak látta elhagyni, a rendőrkapitány bölcsességére bízván e titok megfajlását.

Háztartás.

Habos kelt torta. Kavarjunk 12 deka barack-befőzöttet ugyanannyi törött cukorral egy negyed órán keresztül, azután rövid időközönben 5 jól szétkevert tojás sárgáját tesszünk bele és végre 4 finom habbá vert tojás fehérjét kavarnak bele. Ekkor egy porcellán tálat jól megkenünk vajjal, az említett anyagot rátesszük és egy mérsékelt hevített tűzhely nyílásában egy jó negyed órán keresztül sütjük.

A konkolynak is hasznát lehet venni. A most terjedésnek indult konkolyválasztók által a gazda nem ritkán egy pár felöntő konkoly birtokába jut s akár hányszor azt, mint értéktelen tárgyat kiönti. Pedig a mint egy német gazda saját tapasztalata után beszéli, nagyon is meg előlgedve a konkoly felhasználásának eredményével. Ő ugyanis a konkolyt megörlette, s azt a répás szecskára hintve adá teheneinek, s ezek nemcsak hogy jó erőben voltak tőle, hanem sokkal több tejet is adtak, mint annak előtte.

Töltött fák metélt tésztából. Készítünk egy tojás, 4 tojássárgája — a hozzávaló liszt- és egy késhegynyi sóval igen finoman vágott metélt tésztát, kifőzzük azt 1 1/2 liter tejsűrűben, melybe 20 deka cukrot és egy darabka vaniliát tettünk, ráteesszük ezt egy jól bevajazott tortapléhre, és egy kés hátával egyenletesen 1/2 ujjnyi vastagságra ellapítjuk; most betakarjuk egy vajjal bevont papírral és a tésztát így kihűlni engedjük. Ezután egy fánkmetésző bádoggal gömbölyű darabokat metszünk a kihűlt tésztából, bevonjuk azokat tetejét őszi barack-levárral és 2—2 darabot egymásra teszünk. Tojásba mártjuk ezután a tetejét, finom zsemlye-morzsával behintjük és forró zsírban aransárgára sütjük. Végre vaniliás cukorral vastagon behintve asztalra adjuk.

A him- és nősténytojások megismerése. Nemcsak szép, de szükséges is, hogy a háziasszony tudja, mely tojásokból lesz jérce és melyekből kakas. Ezt pedig nem is valami nehéz megismerni, csak a következőkre ügyeljünk: A himtojások karcsúbbak, s egyik végük némileg hegyesedett, míg a nősténytojás rövidebb, vastagabb, mindkét végük egyforma. A himtojások héja rendszeren erősebb, sőt sokszor bibircos, míg a nősténytojásnál a héj sima, sőt mondhatni, hogy fényes.

A kályháhezagok ellen egy szakértő a következőket írja a „M. J.”-nak: Porcellán kályháim bekenésére iszapolt krétából és tojásfehérből álló tapaszt készítem és a siker meglepő volt; a hezagok fehérek maradtak, és a legerősebb tüzelés mellett sem pattogzott ki a hezagokból a tapasz, sem meg nem repedezett, még a fűtőlük közvetlen környezetében sem, a hol a hőség igen nagy. Eléinte ugyan a hevített tapasz, tojásfehér-tartalmán fogva nem a legkellemesebb szaggal árasztja el a szobát, de az már néhány hét után teljesen elvész.

Tusnádi fürdővendégek.

Gr. Mikos Benedekné, földb. Zabola. More Dumitrovi, magányzó, Bucarest. Noe Nicolici, magányzó, Bucarest. Carolin Mangialy, magányzó, Bucarest. Roza Hart, kereskedő, Galacz. Adela Roth, comisioner, Bucarest. Ludwig Michs, kereskedő, Brassó. Martin Kirr, kenyérsütő, Brassó. Kovács Aron, birtokos, K.-Vásárhely. Joan Draco, kereskedő, Bucarest. Molnár Józsiás, birtokos, K.-Vásárhely. Gáspár Gyula, kereskedő, M.-Vásárhely. Kovács Károly, optikus, Nagy-Szeben. Bertha v. Preda, ügyvédné, N.-Szeben. Kinizsi Mihályné, birtokos, Székelyfalva. Onaciu Sándor, k. tisztké, bíró, Brassó. Marcus Nicolai, magányzó, Bucarest. Folyovics Miklósné, kereskedő, Brassó. Székely Lajosné, kereskedő, Brassó. Kovács János, kereskedő, h.-Vásárhely. J. Fross, magányzó, Bucarest. Bansa Balman, papné, Köhalom. Leopold Frank, zongoramester, Brassó. Heinrich Gusztáv, orvos, Brassó. Heinrich Brandsch, magányzó, Medgyes. Klemann Teréz, kereskedő, Csik-Szereda. Vá-sárhelyi Anna, gyógyszerésznő, Oláhon-Adjúd. Balog Sándor, kereskedő, K.-Vásárhely. Stefan Zlatko, kereskedő, Bucarest. C. D. Danescu, kereskedő, Bucarest.

(Folyt. következik.)

Felelős szerkesztők:

T. Nagy Imre, Dr. Kádbó Ferencz,
Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Piaci árak

Piaczi árak		Kézdi-Vásárhely július 20.		Csik-Szereda július 19.		Sz. Udvarhely június 2.		Gy.-Sz.-Miklós július 15.		
		frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	frt.	kr.	
Hectoliter	Buza	) tiszta	8	80	9	50	9	80	9	80
		) elegy	7	52	—	—	—	—	7	—
	Rozs	) tiszta	6	—	6	—	6	—	6	50
		) elegy	5	—	—	—	4	80	6	—
	Arpa	) tiszta	3	60	—	—	5	50	6	—
		) elegy	6	—	—	—	—	—	—	—
	Zab		3	40	4	—	3	50	4	—
	Törökbuza		6	—	6	50	6	40	6	75
	Kása	) köles	10	—	10	—	—	—	8	50
		) árpa	—	—	—	—	—	—	—	—
Borsó		7	—	—	—	—	—	—	—	
Lencse		12	—	—	—	—	—	—	—	
Fuszulyka		6	—	5	50	5	—	6	—	
Lenmag		—	—	—	—	—	—	—	—	
Kendermag		—	—	—	—	—	—	—	—	
Bükköny		—	—	—	—	5	—	—	—	
Pityóka		2	20	—	—	3	50	3	50	
Kilógr. Darab	Marhahus		—	40	—	36	—	40	—	40
	Disznóhus		—	44	—	44	—	48	—	48
	Juh-hus		—	24	—	—	—	—	—	30
	Szalona		—	75	—	40	—	72	—	70
	Fagygyu		—	32	—	—	—	36	—	36
	Malacz		1	—	—	80	—	90	—	90
	Lud		—	70	—	—	1	—	1	—
	Récze		—	40	—	—	—	80	—	60
	Bárány	) fejtér	—	—	—	—	—	—	1	60
		) fekete	—	—	—	—	3	—	2	20
Egy pár csirke		—	60	—	40	—	—	—	45	
10 tojás		—	15	—	15	—	13	—	13	

Nyílt tér.*)

Köszönetnyilvánítás.

Boldogult férjem, Tóth Mihály a cs. kir. szab. triesti általános biztosító-társaságnál (Assicurazioni Generali) 5000, szóval ötezer forint erejéig biztosítva volt. Ezen összeget nekem a nevezett társaság férjemnek f. évi június hóban bekövetkezett halála után alig egy hónap múlva, azaz folyó hó 15-én minden hiány nélkül kifizette. Ennél fogva a nevezett társaságot, mint a legjobb hírű és legszilárdabb hitelű intézetek egyikét, a t. biztosító közönség figyelmébe jó lelkiismerettel ajánlhatom; egyúttal nem mulasztatom el t. Novák Sándor urnak, mint a nevezett intézet itteni ügynökének, buzgó és erőfeszítő közreműködéséért köszönetet nyilvánítani.

Kézdi-Vásárhelyt, 1882. július 24-én.

Öz v. Tóth Mihályné
Benkő Mária.

Budapest, 1882. július 24.

Fogadják mindazok bucsuzásomat,
Kiket tán sorsom érdekel,
Mivel személyesen nem bucsuzhatám,
Midőn a város falait elhagyám.

Tisztelettel
Rákósy Jakab.

*) E rovat alatt megjelent közleményekért felelősséget nem vállal a szerk.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Július 25-én.

Magyar aranyjárdék	119.90
Magyar vasuti kölesön	134.50
M. keleti vasuti államköt. I. kibocs.	91.25
M. keleti vasuti államköt. II. kibocs.	110.75
M. keleti vasuti államköt. évi 1876	96.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	98.50
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	97.75
Temes-bánati földteherment. kötvény	98.—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.—
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	98.25
Magyar szőlődezmna-váltási kötvény	97.75
Magyar nyereség-sorsjegy kölesön	120.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	110.50
Osztrák járadék papirban	77.25
Osztrák járadék ezüstben	77.75
Osztrák járadék aranyban	95.—
1860. államsorsjegyek	132.—
Osztrák-magyar bankrészvény	825.—
Magyar hitelbank-részvény	320.75
Osztrák hitelintézet-részvény	319.—
Cs. és kir. arany	5.66
20 frankos arany	9.55
Német birodalmi márka	58.80
London (2 havi váltókért)	120.30
Magyar papírbárdék	87.50

Magy. kir. államvasutak keleti vonalának MENETRENDJE.

(Érvényes 1882. évi május 15-től.)

A Predeal—nagyvárad irány:				A Nagyvárad—predeal irány:			
Állomások:				Állomások:			
	Személy vonat 203. sz.	T. v. I. II. III. oszt.	óra és perc		Személy vonat 204. sz.	T. v. I. II. III. oszt.	óra és perc
Bukarestből	Indul	—	—	Budapest	Ind.	7.30	—
Predeal	—	—	—	Nagyvárad (vend.)	Érk.	4.18	262
Tömös	—	—	—		Ind.	5.00	6.50
Brassó	Érk.	—	—		Érkezik	9.40	4.58
	Ind.	6.13	7.25	Kolozsvár	Indul	10.14	8.—
Földvár	Ind.	6.52	8.01		(elágazás) Érk.	12.38	11.43
Apáca	—	7.23	9.33	Kocsárd, (vend.)	(M.-Vas.) Indul	12.48	12.23
Agostonfalva	—	7.51	1.01		(elágazás) Érk.	1.47	2.17
Köhalom	—	—	—	Tövis, (vendéglő)	(Gy.-Fehv.) Ind.	2.07	3.—
Héjasfalva	—	10.15	4.01		(Elág. N.-Sze-) Érk.	3.41	5.44
Szegesvár } vendéglő } Érk.	10.32	4.29	—	Kapus, (ben felé, (vendgl.)	Ind.	3.51	6.52
	Ind.	10.52	5.23	Medgyes	Ind.	4.11	7.42
Medgyes	Ind.	12.06	8.10		Érkezik	5.22	9.49
Kapus } Elágazás } vendéglő } Érk.	12.24	8.38	—	Szegesvár (vendéglő) } Indul	5.32	10.33	—
	Ind.	12.30	9.50		Indul	5.50	11.15
Tövis } Elágazás } vendéglő } Érk.	2.06	12.49	—	Héjasfalv	—	—	—
	Ind.	2.26	2.18	Köhalom	—	—	—
Kocsárd } Elágazás } vend. } Érk.	3.24	4.09	—	Agostonfalva	—	8.18	3.53
	Indul	3.34	4.50	Apáca	—	8.51	4.41
Kolozsvár vendéglő } Érk.	5.59	8.47	—	Földvár	—	9.23	5.37
	Indul	6.28	8.20	Brassó (vendéglő) } Érkezik	10.02	6.48	—
Nagyvárad vendéglő } Érk.	11.04	6.52	—		Indul	—	—
	Indul	11.24	—	Tömös	—	—	—
Budapest } Érkezik	8.21	—	—	Predeal	—	—	—
	—	—	—	Bukarest	—	—	—

A vastagabb keretbe nyomtatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számított éjjeli időt jelentik.

Pályázati hirdetés.

A kézdivásárhelyi közs. elemi (leány) iskolánál megüresedett tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Ezen állomással évi 400 frt rendes fizetés és 100 frt lakbér van összekötve. Az állomás egy évre ideiglenesen töltetik be. Az ének- és zenében jártasoknak előny adatik. Pályázati határidő: 1882. aug. 15. A folyamodványok t. Kovács István isk. székü elnök urhoz intézendők.

Kézdi-Vásárhelyt, 1882. jul. 16.

3 3 Az iskolaszék.

417. szám.

Pályázati hirdetmény.

A csik-felsőszentgyörgyi községi elemi iskolánál üresedésbe jött második tanítói állomásra, melylyel 300 frnyi rendes fizetés, tisztességes szállás vagy szálláspénz és elegendő tűzfia-illetmény jár, ezennel pályázat hirdettetik.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy kereszt-levéllel, tanképesítési oklevéllel s eddigi szolgálataikról szóló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényeiket folyó évi augusztus hó 12-ig alólirtoz adják be.

Csik-Szeredán, 1882. évi július hó 18-án.

Éltes Elek,
kir. tanfelügyelő.

1—1

Hirdetés.

Csiktaploczai néhai mélt. Lázár Dénes főispán ur hagyatékához tartozó ingóságok, u. m.: gazdasági szekerek, vas-ekék, vas-boronák, szeckavágó, lánczok, vas-villák, lovak után való szekerek, kocsi, bivalak, 2 éves ökrörjük, kicsi csikós kanczák, stb. 5, 4, 3, 2 és 1 éves ló és kancza-csikók fty. nyílt árverésen e hó 30-án d. e. 8 órától kezdve a legtöbbet ígérőknek el fognak adni.

1—1

Hirdetmény.

A „Székely-egyleti első takarékpénztár“ félévi forgalmi kimutatásának kapcsában közhírré teszi, hogy intézetünk a pénztárunknál betett összegekről a lehető legmagasabb kamatot fizeti, mivel célja az oleó közvetítés a megtakarított tőkék tulajdonosai és a hitelgénylők között. Az egy évnél hosszabb időre betett összeg után fizetünk 7 százalékot, az egy esztendőnél rövidebb időre beadott összeg után 6 százalékot. Ez év októberében a kis betevők részére a takarékjegyek is behozatnak, miben Magyarországon intézetünk teszi ezzel az első kezdeményezést.

Sz.-Udvarhelyt, 1882. július 15.

1—1 Az igazgatóság.

BROGLE JÓZSEF

gép- és rostalemez-gyára Budapesten.

Gyár: váci ut az osztr. állampálya közelében. Raktár: váci körut 68. szám
Ajánlja minden gazdasági kiállításon kitétetett, javított gyártmányait, mint:

TRIEURÖKET változó rostával.

Tisztító gépeket szelelővel.

Különlegességek malmok számára.

28.466 szám alatt szabadalmazott

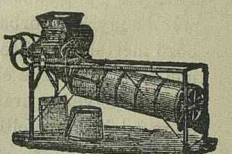
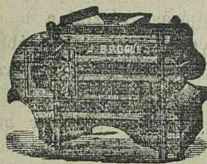
hármaskék, cséplőgép-ros-

tákat, lyukasztott és hasított

lemezeket vas-, aczél- és horganyból,

valamint mindennemű gazdasági gépek- és szereket.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

9—30

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.